

A

- ABIÓTIC adj. fără viață.
- ABÍS s.n. (liv.) prăpastie; neant.
- ABITÁȚIE s.f. dreptul de a locui într-o casă care este proprietate a altuia.
- ABJÉCT, -Ă adj. respingător; josnic; abominabil.
- ABJUDECÁ vb. a suspenda, a anula (un drept, un titlu etc.) printr-o sentință judecătorească.
- ABJURÁ vb. a renunța public la o religie, doctrină etc.
- ABLAȚIE/ABLAȚIÚNE s.f. act de extirpare totală sau parțială a unui organ, țesut sau tumoare.
- ABOMINÁBIL, adj. care provoacă repulsie, înfiorător, oribil; dezgustător.
- AB OVO (lat.), loc. adv. la origine (*de la ou*).
- ABORIGÉN, -Ă adj. (rar) băștinaș, autohton, indigen.
- ABRACADABRÁNT, adj. ciudat, bizar.
- ABRAZÍV, -Ă adj. s.m. (corp dur, material) care roade prin frecare.
- ABROGÁ vb. a anula, a scoate din vigoare (o lege, un regulament etc.).
- ABSCÓNS, -Ă adj. (liv.) greu de înțeles; ascuns, tainic.
- ABSÍNT s.n. băutură alcoolică tare, verzuie, preparată din pelin, chimen și alte plante aromatice.
- ABSTINÉNT, -Ă s.f. cumpătare la mâncare și mai ales la băutură; abținere de la anumite plăceri, excese.
- ABȚIBÍLD s.n. 1. mic desen colorat, gumat pe o parte, care se aplică pe o suprafață netedă, desprinzându-se de pe hârtia pe care a fost lipit. 2. (fig.; la pl.) nimicuri, mărunțișuri; mici șmecherii.
- ACAJÚ s.m. arbore din America tropicală, al cărui lemn roșiatic este întrebuințat la confecționarea mobilelor de lux; mahon. • culoarea lemnului respectiv.
- ACALMÍE s.f. perioadă de calm care urmează după o rafală de vânt.
• (fig.) răstimp liniștit într-o perioadă de frământări.
- ACCÉDE vb. a avea acces (la), a ajunge (la), a pătrunde (în).
- ACCESÁ, vb. a intra într-o rețea, într-un program.
- ACCÍZĂ s.f. taxă plătită în unele țări pentru anumite obiecte foarte necesare.
- ACE s.n. (sport) lovitură imparabilă la tenis prin care se obține punct.

ACEFALÍE s.f. 1. lipsa capului la unele animale inferioare. 2. mon-
struozitate congenitală constând în lipsa capului la făt.

ACÉRB adj. (liv.) înverșunat, necruțător, îndârjit.

ACMÉE s.f. (med.) punct culminant, apogeu.

ACNÉE s.n. (med.) boală manifestată prin apariția de coșuri pe piele.

ACOLÍT s.m. cel care ajută pe cineva (într-o acțiune reprobabilă);
complice.

ACRIBÍE s.f. exactitate, rigurozitate în cercetarea științifică.

ACRIMONIÓS adj. acru, caustic, mușcător, sarcastic.

ACROCEFÁL adj. cu craniul țuguiait.

ACROFOBÍE s.f. teamă patologică de locurile înalte.

ACROMANÍE s.f. grad de nebunie extremă.

ACRÓPOLĂ s.f. cetățuie înăuntrul orașelor antice grecești, care apără
palate, temple.

ACROSTÍH s.n. poezie în care inițialele versurilor, citite vertical,
alcătuiesc un cuvânt, sintagmă.

ACROȘÁ vb. 1. a agăța. 2. a intercepta mingea în aer (la fotbal).

ÁCRU s.m. unitate de măsură egală cu 4046,856 m², folosită în India,
Anglia, America de Nord etc.

ACVILÍN adj. ca de vultur. ♦ nas = nas coroiat.

ADÁGIO adj. (muz.) parte dintr-o lucrare muzicală scrisă în tempo
rar.

ADÁGIU s.n. maximă, sentință, aforism, dicton.

ADDÉNDÁ (lat.) s.f. pl. adaos la o lucrare cuprinzând note, texte,
diagrame etc. (addo – a *adăuga*).

AD-HÓC (lat.) adj. invar., adv. pentru un anumit scop (*pentru aceas-
ta*).

ADACÉNT adj. alăturat, în atingere.

AD ÍNTERIM/AD-ÍNTERIM (lat.) adj. invar. interimar, care ține
locul provizoriu (*între timp*).

ADIPÓS adj. care conține grăsime, gras.

ADIȚIONÁL adj. suplimentar.

ADJUDECÁ vb. a atribui (un bun) aceluia care oferă mai mult în ca-
drul unei licitații publice.

ADJURÁ vb. a se ruga fierbinte, a implora.

ADJUVÁNT adj. care se asociază cu un alt medicament.

AD LÍBITUM (lat.) loc. adv. după voie, după plac; oricum (*după
plac*).

AD LÍTTERAM (lat.) loc. adv. cuvânt cu cuvânt, fără nici o schimba-
re; literal (*cum este scris*).

ADNOTÁ vb. a face însemnări pe marginea unui text.
AFÁBIL adj. cordial, binevoitor; prietenos.
AFABULÁȚIE s.f. succesiunea episoadelor unei opere literare. • morala unei fabule.
AFAGÍE s.f. neputință de a înghiți.
AFÉLIU s.n. punctul cel mai îndepărtat de Soare de pe orbita unei planete.
AFERÁT adj. care vrea să pară foarte ocupat, copleșit de treburi.
AFÍN adj. înrudit.
AFON adj. care n-are voce sau simț muzical.
AFRODIZIÁC adj. s.n. (substanță) care stimulează pornirile sexuale.
AFRÓNT s.n. insultă adusă cuiva în public; jignire.
AFTERSHAVE s.n. loțiune după bărbierit.
AGASÁ vb. a enerva, a irita; a plictisi, a exaspera.
AGASÁNT adj. enervant, iritant; plictisitor.
AGÍL adj. sprinten, vioi, îndemânat.
AGNOSTICÍSM s.n. concepție filozofică care neagă posibilitatea cunoașterii obiective a realității.
AGORÁ s.f. piață publică în care se desfășura toată viața publică a unui oraș din vechea Grecia.
AGÓRĂ s.f. spațiu public.
AGRAMÁT adj. (cel) care face greșeli gramaticale elementare, ignorant, incult.
ALAMBICÁT adj. foarte rafinat, subtil, greu de înțeles.
ALBORÁDĂ s.f. cântare executată în onoarea și sub fereastra cuiva în zori de zi.
ALEATÓRIU adj. întâmplător; stocastic.
ALEGÁ vb. a invoca ceva ca scuză, ca motiv pentru justificarea unei fapte.
ALEGÁȚIE s.f. (jur.) invocare a unei idei pentru a întări o afirmație.
ALEGORÍE s.f. figură de stil care exprimă ceva abstract prin elemente concrete.
ALÉRT adj. vioi, sprinten; iute.
ALEXÍE s.f. incapacitate patologică de a citi.
ÁLIAS (lat.) adv. zis și...; numit și... (*altfel*).
ALIBÍ s.n. dovadă, situație prin care un inculpat dovedește justiției că în momentul săvârșirii faptelor imputate, el se găsea în alt loc; scuză, justificare.
ALIENÁȚIE s.f. boală mintală; nebunie.

ALLEGRETTO (it.) adv. (muz.) vioi, repejor (mai puțin grăbit decât allegro).

ALLÉGRO adv. (muz.) repede, vioi, vesel.

ALOCUȚIUNE s.f. cuvântare ocazională scurtă.

ALÓNJĂ s.f. lungime a brațului (la box, la scrimă).

ÁLTER ÉGO (lat.) s.m. persoană care se aseamănă întru totul cu alta, încât i se poate substitui; prieten de nedespărțit (*alter* – alt, *ego* – eu).

ALTERITÁTE s.f. existența privită din punct de vedere diferit de ea însăși.

ALTRUÍSM s.n. atitudine binevoitoare plină de bunăvoință și dezinteres manifestată în favoarea altei persoane.

ALÚMN s.m. discipol; elev.

ALÚRĂ s.f. fel de a se mișca; înfățișare, aspect, ținută. • mod de a acționa.

AMBIÉNT s.n. mediu înconjurător; ambianță.

AMBÍGUU adj. cu mai multe înțelesuri; echivoc, confuz; neclar.

ANAMNÉZĂ s.f. 1. totalitatea antecedentelor unei boli. 2. amintirea ideilor pe care sufletul le-ar fi contemplat într-o existență anterioară (*Platon*).

ANAPLASTÍE s.f. operație chirurgicală făcută cu scopul de a reda forma normală a unui organ mutilat.

ANASTÁZĂ s.f. înviere.

ANATÉMĂ s.f. 1. excomunicare pronunțată contra unui eretic. 2. condamnare publică, blamare severă.

ANCESTRÁL adj. transmis prin ereditate, moștenit, strămoșesc; străvechi.

ANDROFOBÍE s.f. aversiune față de bărbați.

ANDROGÍN adj., s. 1. hermafrodit. 2. ființă fabuloasă, jumătate bărbat și jumătate femeie.

ANGOÁSĂ s.f. neliniște, tulburare cauzată de o teamă puternică, fără să aibă o cauză reală.

ANGROSÍST s.m. și f. comerciant care face comerț cu cantități mari.

ANGULÁR adj. unghiular.

ANODÍN adj. neînsemnat, inofensiv, banal.

ANOREXÍE s.f. fără poftă de mâncare, inapetență.

ANTEDILUVIÁN adj. dinainte de potop; străvechi.

ANTICALOFÍL adj. împotriva scrisului frumos (ca stil).

ANTIDÓT s.n. 1. substanță care anulează puterea unei otrăvi. 2. soluție, remediu.

ANTINOMÍE s.f. contradicție categorică între două teze sau principii care se exclud reciproc.

ANTIPÓD s.m. loc de pe pământ diametral opus ca așezare față de alt loc.

ANTISÉPTIC adj. medicament care combate dezvoltarea microbilor patogeni.

ANTONIMÍE s.f. corelație între două cuvinte cu sens opus.

ANTROPOLOGÍE s.f. știință care studiază originea și evoluția omului.

ANTÚM adj. publicat în timpul vieții autorului.

ANUÁR s.n. publicație anuală a unei instituții.

APARTÉU s.n. replică spusă aparte de un personaj ca pentru sine.

APLANÁ v. a potoli, a liniști, a domoli (un conflict).

APLATIZÁ vb. a face plat, a netezi.

APLÓMB s.n. îndrăzneală, siguranță de sine.

APOCRÍF adj. atribuit în mod fals altui autor; neautentic.

APODÍCTIC adj. care exprimă raporturi și legături necesare între lucruri sau fenomene și însușirile lor; indiscutabil.

APOGÉU s.n. 1. punctul cel mai îndepărtat de Pământ 2. punct culminant, culme.

APOLÍNIC adj. referitor la zeul Apollo; senin, echilibrat (op. dionisiac).

APOLÍTIC adj. care nu este preocupat de politică.

APORÍE s.f. (în filosofia antică) problemă de nerezolvat; contradicție dificilă într-un raționament.

A POSTERÍORI loc. adj., loc. adv. provenind din experiență, din fapte constatate (*din ceea ce urmează*).

APOSTÍLĂ s.f. observație, adnotare pe un act.

APOSTRÓF s.n. semn ortografic în formă de virgulă care marchează absența accidentală a unor sunete sau litere.

APOSTROFÁ v. a mostra, a adresa cuiva cu reproș, pe ton aspru.

APREHENSÍUNE s.f. teamă vagă, nelămurită.

APREHENSÍV adj. timid, temător, neîncrezător.

A PRIÓRI (lat.) loc. adv. înaintea oricărei experiențe, înainte de fapte (*din ceea ce precedă*).

APROPRIÁ vb. a-și însuși un bun străin.

ARBITRÁL adj. de arbitru.

ARBITRÁR adj. întâmplător; după bunul plac.

ARGÓU s.n. limbaj folosit de anumite categorii de persoane pentru a șoca.

ARHETÍP s.n. model inițial ideal al obiectelor din lumea fenomenală, acestea fiind considerate copii imperfecte (la Platon).

ARHÉU s.m. termen care exprimă esența tuturor fenomenelor; prototipul tuturor ființelor și lucrurilor.

ARIÁN s.m. și f. veche denumire dată popoarelor care vorbesc limbi indo-europene.

ARITMIÉ s.f. 1. lipsă de ritm, neregularitate în succesiunea silabelor accentuate ale unui vers. 2. tulburare a ritmului cardiac.

ARTERIOSCLERÓZĂ s.f. îngroșare și sclerozare a pereților arterelor.

ÁS s.m. 1. monedă de bronz din vechea Romă. 2. carte de joc considerată cu valoarea cea mai mare. 3. punct câștigat la tenis direct din serviciu.

ASCÉT s.m. sihastru, pusnic.

ASPARÁGUS s.m. plantă ornamentală din familia liliaceelor, cu frunze foarte fine.

ASPERSIÚNE s.f. stropire cu apă a unei culturi, a corpului.

ASTERÍSC semn tipografic în formă de stea care, pus într-un text, indică prezența unei note de subsol.

ASTRÁL adj. referitor la aștri; sideral.

ATARAXÍE s.f. (în filosofia greacă) stare de liniște sufletească, de pasivitate totală.

ATAVÍSM s.n. apariție la unele vietăți a unor caractere ancestrale latente.

ATEMPORÁL adj. acronic, nedeterminat ca timp.

ATRÓCE adj. sângeeros, crud, cumplit.

AUGMENTATÍV adj. s.n. (afix) care exprimă o creștere a dimensiunilor unui obiect.

AUGÚR s.m. a fi de bun ~ semn bun, ceva favorabil.

AUSCULTÁ v. a asculta zgomote din interiorul corpului (cu urechea sau stetoscopul) pentru a diagnostica.

AUSTÉR adj. sever, sobru, aspru, grav.

AUSTRÁL adj. sudic, meridional.

AUTÉNTIC adj. sigur, neîndoielnic, evident.

AUTOCRÁT s.m. conducător cu puteri absolute.

AUTUMNÁL adj. de toamnă, tomnatic.

AVÁL s.n. sensul de curgere a unui râu (op. amonte).

AVÉRS s.n. fața unei medalii sau a unei monede (ant. revers).

AVIÁR adj. referitor la păsări.

AVÍZ s.n. înștiințare, aprobare, comunicare oficială.

AVIZÁ v. 1. a înștiința în prealabil, a avertiza. 2. a-și da avizul, aprobarea.

AZALÉE s.f. plantă ornamentală exotică.

AZÚR s.n. 1. albastrul cerului. 2. culoarea albastru-deschis.

B

BADIJONÁ vb. a unge cu un medicament o parte a corpului.

BADINERÍE s.f. (franțuzism) glumă; copilărie; joacă.

BAGATELIZÁ vb. a diminua importanța unui lucru; a desconsidera.

BAL s.n. *bal mascat* = bal la care participanții poartă mască.

BÁSTA interj. ajunge! destul! gata!

BEATIFICÁ vb. (în Biserica Catolică) a trece pe cineva, după moarte, în rândul sfinților.

BELE-ÁRTE s.f. pl. nume dat artelor frumoase (pictură, sculptură etc.) (it. *bell arti*).

BÉRNĂ s.f. ♦ *în bernă* = steag coborât pe jumătate, în semn de doliu.

BESTIÁL adj. de bestie; animalic; feroce.

BESTIÁR s.n. luptă între oameni și animale; povestiri medievale despre animale.

BIBLIOFÍL s.m. și f. colecționar de cărți prețioase, frumoase și rare. // adj. (despre cărți, ediții) rar și prețios.

BICEFÁL adj. n. (despre un animal) cu două capete; (fig.) cu doi conducători.

BIGAMÍE s.f. situație în care se găsește o persoană căsătorită legal cu două persoane în același timp.

BIGÓT adj., s.m. și f. care urmează întocmai prescripțiile religiei; habotnic.

BIKÍNI (angl.) s.n. costum de baie de dimensiuni foarte reduse.

BILDUNGSROMÁN (germ.) s.n. (lit.) roman de formare a unei personalități prin educație experiență.

BIMÁN adj. cu două mâini.

BIMESTRIÁL adj., (rar) care apare o dată la două luni.

BIPARTÍD adj. constituit din două partide.

BIPARTÍT adj. alcătuit din două părți.

BIPATRÍD adj. care are dublă cetățenie.

BISTRÓU s.n. (franțuzism) local unde se pot servi băuturi și aperitive.

BIVUÁC s.n. adăpost pe timp de noapte pentru militari și alpiniști.

BLAMÁ vb. a dezaproba, a condamna.
BLANC s.n. (poligr.) spațiu alb care desparte două cuvinte tipărite.
BLASFEMÍE s.f. profanare.
BLAZÁT adj. plictisit, dezgustat; descurajat și obosit.
BLAZÓN s.n. semne distincte pentru un oraș, pentru o familie nobilă.
BLUF s.n. vorbă sau faptă care are ca scop intimidarea; lăudăroșenie.
BOÉM s.m. și f. om (artist) care duce o viață dezordonată.
BOÉMĂ s.f. viață de boem.
BONÓM s.m. om blând, blajin.
BONTÓN s.n. ansamblu de reguli de purtare respectate de lumea aleasă.
BOOM (amer.) s.n. înviorare bruscă a activității economice; revenire.
BORDÓ adj. invar. roșu-închis.
BOTÍNĂ s.f. gheată încheiată strâns pe picior.
BOWLING (angl.) s.n. joc de popice modernizat cu dispozitive automatizate de colectare și de amplasare a popicelor.
BOXÉR¹ s.m. sportiv care practică boxul.
BOXÉR² s.m. câine de pază puternic.
BRACONÁJ s.n. vânătoare sau pescuit ilegal.
BRAINSTORMING (angl.) s.n. învățare în grup, cu participare liberă a fiecăruia la grup.
BRANCÁRDĂ s.f. targă pentru transportul răniților.
BRAVÁ vb. a înfrunta cu curaj, dar inutil (o primejdie).
BREACK (angl.)/BREC¹ s.n. mașină tip furgonetă, închisă cu geamuri în spate.
BREAK/BREC² s.n. ghem câștigat la tenis pe serviciul adversarului.
BREVIÁR s.n. prezentare sumară a unei lucrări.
BREVILOCVÉNȚĂ s.f. vorbire concisă.
BRICOLÁJ s.n. practicarea mai multor meserii de mică importanță.
BRIDGE (angl.) s.n. joc de cărți care se joacă de către patru persoane cu 52 de cărți.
BRILIÁNT s.n. diamant șlefuit; piatră prețioasă.
BRIZBÍZ s.n. perdeluță (transparentă) care acoperă numai partea de jos a unei ferestre.
BROCÁRT s.n. țesătură de bumbac ornamentală, în relief, cu fir de aur, de argint etc.
BROWNING (fr.) s.n. pistol automat cu încărcătorul în mâner (numele celui care a inventat arma).
BUCÓLIC adj. referitor la viața de la țară; idilic, pastoral.

BUDOÁR s.n. salon intim de primire al unei femei.
BUF adj. (despre opere muzicale sau dramatice) comic; vesel; caricatural.
BUILDING (angl.) s.n. cădire cu mai multe etaje într-o linie modernă.
BÚLĂ s.f. act oficial emis de papă sau dat de un suveran.
BULIMÍE s.f. foame excesivă; hiperorexie.
BÚNCĂR s.n. adăpost blindat; cazemată.
BUSINESS (angl.) s.n. afacere, ocupație.
BUTÁDĂ s.f. vorbă de spirit; ironie.
BUTAFORÍE s.f. ansamblu de obiecte imitate (sculpturi, motive arhitectonice), confecționate din carton, care servesc la realizarea decorurilor în teatru.
BUVABIL adj. care poate fi băut (cu plăcere).

C

CABÁLĂ s.f. (fig.) uneltire, intrigă, conspirație.
CABOTÍN adj. care urmărește succese ușoare prin mijloace ieftine; teatral, prefăcut.
CABRÁ vb. 1. (despre cai) a se ridica în două picioare, stând pe picioarele dinapoi. 2. a se încorda; a se ridica. 3. (despre avioane) a se ridica cu vârful în sus; a urca.
CACOFONÍE s.f. asociere de sunete care impresionează neplăcut auzul.
CADÚC adj. 1. netrainic, șubred, perimat. 2. (despre legate, donații etc.) care nu (mai) are putere legală.
CÁLCUL s.m. formațiune pietroasă formată în unele organe (rinichi, vezică etc.).
CALÍN adj. alintat; mângâietor, tandru.
CALOFÍL adj. (despre scris, stil) frumos, cu intenții exagerate pentru expresie.
CALVÍȚIE s.f. chelire, pleșuvie.
CAMARÍLĂ s.f. grup care influențează, din interes personal, acțiunile unui șef de stat.
CAMBRÁ vb. a (se) arcui, a (se) încovoia.
CAMELEÓN s.m. (fig.; peior.) om care își schimbă convingerile în funcție de împrejurări.
CAMPESTRU adj. (rar) de câmp.

CÁMPOS s.n. pl. Câmpii întinse din Brazilia, acoperite cu ierburi și cu păduri.

CÁMPUS s.n. unitate de învățământ superior cu toate dotările (locuințe, sală de sport etc.).

CÁNDID/CANDÍD adj. inocent, plin de candoare, pur, nevinovat.

CANIÓN s.n. prăpastie adâncă între doi pereți verticali, săpată de puhoai în munte.

CANÓNIC adj. cf. anumitor norme: scriitori ~ = care sunt foarte importanți într-o literatură.

CANONIZÁ vb. a pune, a trece pe cineva decedat în rândul sfinților.

CÁNTICĂ s.f. poem religios.

CAPÍTÉL s.n. partea superioară a unei coloane arhitectonice.

CAPÍTUL¹ s.m. loc unde se țin adunări ale clericilor catolici.

CAPÍTUL² s.n. tip de inflorescență.

CAPÓTĂ s.f. înveliș de tablă care acoperă motorul unui automobil.

CARAMBÓL s.n. (fig.) încurcătură; ciocnire.

CARBÍD s.n. carbură de calciu, întrebuințată mai ales la fabricarea acetilenei.

CARDÁN s.n. sistem de suspensie sau de articulație.

CARÉTĂ s.f. trăsură închisă.

CARGÓU s.n. cargobot, navă pentru transport.

CARITÁTE s.f. filantropie, generozitate.

CARNÁJ s.n. (liv.) măcel, masacru.

CAROTÁ vb. (franțuzism) a înșela; a extorca. ♦ A juca astfel la biliard încât să rămână adversarului o lovitură dificilă.

CÁRTĂ s.f. act care stabilește funcționarea unei organizații internaționale.

CASÁNT adj. (despre un material) care se sparge, se sfărâmă ușor; fragil, casabil.

CÁSUS BÉLLI s.n. pretext pentru declanșarea unui conflict (< lat. *casus belli* – caz de război).

CATALEPSÍE s.f. stare patologică constând în înțepenirea bruscă a mușchilor.

CATHÁRSIS s.n. (lit.) rolul purificator al artei (Aristotel).

CATILINÁRĂ s.f. 1. (liv.) termen generic al discursurilor acuzatoare ale lui Cicero împotriva lui Catilina. 2. (fig.) critică vehementă.

CAUDÁT adj. care are coadă.

CAUDÍNE adj., f. pl. *A trece pe sub furcile caudine* = a umili, a supune unei critici severe.

CAVALCÁDĂ s.f. plimbare călare a unui grup de persoane.